

سرطان خون

منظور از سرطان خون، سرطانی است که به خون، مغز استخوان یا سیستم لنفاوی حمله میکند. که نتیجهی آن اختلال در خونسازی و ایمنی بدن است. سه نوع سرطان عمدهی خون وجود دارد:

- لوکمی
- لنفوما
- مولتیپل میلوما

این بدخیمیها، بسته به وضعیت بیمار و ویژگیهای خاص بیماری، پیش آگهیهای بسیار متغیری دارند. اما به هر حال در سالهای اخیر پیشرفت علم پزشکی سبب ایجاد درمانهای بهتری شده است. به طوری که امروزه در برخی موارد سرطان خون بسیار کنترل پذیر است، به خصوص اگر زود تشخیص داده شوند. از این رو مراجعهی منظم به پزشک از اهمیت ویژهای برخوردار است. تشخیص سرطان خون بر اساس شرححال، یافتههای بالینی در معاینه، آزمایش خون، بیوپسی مغز استخوان، بررسیهای تصویربرداری و ... انجام میشود.

در لوکمی، سرطان سبب ایجاد اختلال در توانایی بدن در تولید سلولهای خونی سالم میشود. لوکمی در واقع سرطان گلبولهای سفید خون است. لوکمی به مغز استخوان و سلولهای خود خون حمله میکند و سبب ایجاد خستگی و ضعف، کم خونی و استخوان درد میشود. لوکمی با آزمایش خون و شمارش سلولهای خاص خونی تشخیص داده میشود. درمان لوکمی معمولاً شامل شیمیدرمانی و پرتودرمانی و در برخی موارد پیوند مغز استخوان است. لوکمی چندین نوع مختلف دارد مانند لوکمی مزمن میلوژنوز (CML)، لوکمی مزمن لنفوسیت (CLL) لوکمی حاد لنفوبلاستیک (ALL)، لوکمی حاد میلوبلاستیک (AML)، لوکمی سلولهای مویی شکل.

علایم زودرس لوکمی شامل موارد زیر است:

- تب
- خستگی
- درد استخوانها یا مفاصل
- سردرد
- بثورات پوستی
- تورم غدد لنفاوی
- عفونتهای مکرر
- کاهش وزن بدون علت مشخص
- لثههای متورم یا خونریزیکننده
- بزرگی کبد یا طحال یا احساس پری شکم
- کندی در بهبودی جراحات و زخمهای بدن، خونریزی از بینی یا کبودیهای مکرر

لنفوما سرطانی است که سلولهای خونی به نام لنفوسیتها را درگیر میکند. لنفوسیتها در ایمنی بدن نقش بسیار مهمی دارند. لنفوما به دو نوع هوچکین و غیرهوچکین تقسیم بندی میشود. لنفوما اغلب سبب ایجاد تورم غدد لنفاوی و همان علایم لوکمی (خستگی و ضعف، کمخونی و استخوان درد) میشود. درمان آن نیز شامل شیمیدرمانی و پرتودرمانی است.

علایم و نشانههای اصلی لنفوما شامل این موارد است:

- تورم غدد لنفاوی در گردن، زیربغل و یا کشالهی ران
- تب
- تعریق شبانه
- خستگی فراوان
- کاهش وزن بدون دلیل

مولتیپلمیلوما نوعی سرطان خون است که اغلب در افراد مسن رخ میدهد و در آن پلاسما (نوع دیگری از سلولهای خونی) درگیر است. این سلولها به طور طبیعی آنتیبادیها را برای مبارزه با عفونتها در بدن تولید میکنند. در این نوع سرطان مقاومت بدن در برابر عفونتها کاهش مییابد و فرد مستعد بیماریهای عفونی میشود. خون غلیظ و چسبنده میشود و ممکن است لختهی خون ایجاد شود. از دیگر مشکلات ایجاد شده در مولتیپلمیلوما میتوان به موارد زیر اشاره نمود:
- افزایش سطح کلسیم خون که منجر به کم آبی بدن، یبوست و گیجی میشود.
- اختلال عملکرد کلیهها
- کمخونی

علایم و نشانههای مولتیپلمیلوما شمال این موارد است:
- درد استخوانی اغلب در پشت و دندهها
- خستگی بارز
- کبودی آسان
- بیاشتهایی
- تهوع و استفراغ
- گیجی

برای کنترل و درمان مولتیپلمیلوما از شیمیدرمانی، پرتو درمانی و دیگر درمانهای دارویی است.

چه زمانی باید به پزشک مراجعه نمود؟
در صورت وجود علایم و نشانههای زیر باید فوری به پزشک مراجعه نمایید:
- ابتلا به عفونتهای مکرر
- کبودیها و خونریزیهای غیرطبیعی
- تورم غدد لنفاوی
- کاهش وزن بدون علت مشخص
- احساس خستگی مداوم و غیرعادی
- تعریق شبانه
- تب بدون دلیل مشخص
- درد استخوانی
- خونریزی از بینی
- خونریزیهای طولانی بعد از جراحات کوچک
- بروز کبودیها بدون ضربه
- ضعف بارز